

Voortgangsrapportage
Aanpak Huiselijk
Geweld en
Kindermishandeling

Maart 2020

Inhoud

Landelijke ontwikkelingen

Cijfers Gelderland Zuid

Regionale Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Gelderland Zuid
2017-2020

- Stand van zaken thema's
- Aandachtspunten 2020
- Raming

Lokale Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Nijmegen 2017-2020

- Stand van zaken thema's
- Agenda 2020

Landelijke ontwikkelingen

Aanscherping meldcode 2019, zie figuur 1

Voorheen mochten professionals zelf hulp organiseren of melden. Met ingang van 2019 moet er altijd gemeld worden bij acute of structurele onveiligheid. Voor de beoordeling hiervan maken professionals gebruik van het afwegingskader. Dit zorgt landelijk voor een stijging van het aantal meldingen.

Nieuw handelingsprotocol Veilig Thuis

Alle Veilig Thuis-organisaties in Nederland zijn gaan werken met een nieuw handelingsprotocol, hier zijn onder andere de gevolgen voor de aanscherping van de meldcode en de radarfunctie in verwerkt.

Landelijke programma Geweld Hoort Nergens Thuis

Er ligt een sterke focus op het doorbreken van cirkels van geweld en duurzaam herstel van de veiligheid. In het landelijk actieprogramma werkt het Rijk samen met gemeenten en tal van professionals om gezamenlijk het verschil te maken. Het programma sluit goed aan op onze regionale aanpak. Het programma is opgebouwd langs drie actielijnen waarbinnen de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling wordt versterkt:

1. Eerder en beter in beeld
2. Stoppen en duurzaam oplossen
3. Specifieke groepen

Figuur 1: Stappenplan verbeterde meldcode

Cijfers

Cijfers Veilig Thuis Gelderland Zuid

Regio	2017	2018	2019	2019 Nijmegen
Adviesvragen	3127	4053	4437	1581
Aantal getrieerde meldingen (zorgmeldingen VT en meldingen burgers en professionals)	1120	1333	2450	878
Aantal onderzoeken	557	556	418	161
Aantal trajecten voorwaarden en vervolg (nieuwe dienst VT)	-	-	314	107

Aantal opgelegde huisverboden (WTH)

	2016	2017	2018	2019
Aantal Nijmegen	25	14	12	9

	2018	2019
Aantal Regio	43	23

Aantal meldingen uitgesplitst naar type melder

Regionale aanpak HGKM

- Regionale aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Gelderland Zuid 2017-2020
- Gelderland Zuid: Beuningen, Berg en Dal, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Mook en Middelaar, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Maas en Waal, West-Betuwe, Wijchen en Zaltbommel.
- Maasdriel en Zaltbommel doen voor de vrouwenopvang en de zorgcoördinator mensenhandel (Moviera) niet mee, zij vallen voor deze onderdelen Den Bosch. Zij maken wel gebruik van de AWARE trajecten van Moviera
- Er is een regionaal ambtelijk projectteam en een netwerkoverleg waarin samen met ketenpartners uitvoering wordt gegeven aan de aanpak. Bestuurlijk wordt tevens aangesloten bij de stuurgroep Veiligheidshuis en de PFO's in beide regio's.
- Financiering activiteiten vanuit deeltuitkering vrouwenopvang. In 2019 was € 3.804.762,00 vanuit de Deeltuitkering vrouwenopvang/aanpak HGKM beschikbaar. Een eventueel overschot gaat jaarlijks naar een aparte bestemmingsreserve.

Stand van zaken Regionale thema's

Deskundigheidsbevordering /stimuleren aanwijzen aandachtsfunctionarissen

Scholing voor aandachtsfunctionarissen lokale teams. Alle toegangsteams in de regio werken met aandachtsfunctionarissen (lidmaatschap en scholing LVAK wordt vergoed).

Scholing voor Onderwijs. Aan het onderwijs (PO en VO) en de kinderopvang in Gelderland Zuid is e-learning van Augéo aangeboden in combinatie met klassikale trainingen van Moviera. Moviera heeft in 2019 aan 48 trainingen verdiepende aangeboden aan onderwijs en kinderopvang.

	Lidmaatschappen voor e-learning
Basisonderwijs	872
Voortgezet onderwijs	1142
Kinderopvang	1607
Totaal	3621

Subsidie Kinderrechtenfestival. In 2019 is opnieuw een bijdrage geleverd aan het kinderrechtenfestival over de aanpak kindermishandeling van het ROC Nijmegen (juni 2019). Hierbij waren ongeveer 800 studenten en professionals uit de regio aanwezig.

Conferentie aandachtsfunctionarissen. In september 2019 is een regionale bijeenkomst voor aandachtsfunctionarissen georganiseerd met workshops over: eengerelateerd geweld, gesprekstechnieken, complexe scheidingen en moreel beraad. Er waren ongeveer 100 aanwezigen.

Nieuwsbrief. Via een regionale nieuwsbrief wordt aandacht gevraagd voor landelijke en regionale ontwikkelingen. Op dit moment zijn er ruim 200 personen geabonneerd op de nieuwsbrief.

Versterken kwaliteit Veilig Thuis

Veel meer meldingen dan verwacht. In 2019 kwamen er bij Veilig Thuis Gelderland Zuid 30% meer meldingen binnen ten opzichte van 2018. Een groot deel is te verklaren door de aangescherpte meldcode, maar ook de politiemeldingen namen toe. Bijna alle VT organisaties hadden hier mee te maken. In de bijgevoegde halfjaarrapportage van Veilig Thuis is meer te lezen over de aantallen en de doorlooptijden. Landelijk loopt een onderzoek naar de stijging van het aantal meldingen.

Nieuwe werkwijze politiemeldingen. Eind juni is in het AB van de GGD besloten om te stoppen met het routeeroverleg waar de politiemeldingen besproken worden. Deze komen nu rechtstreeks binnen bij Veilig Thuis. De nieuwe werkwijze politiemeldingen is ontwikkeld in overleg met de belangrijkste ketenpartners. Er vinden nog regelmatig evaluatiemomenten plaats om de nieuwe werkwijze verder aan te scherpen.

Sturen op financiën. In de werkgroep inhoud en financiën Veilig Thuis trekken gemeenten en de GGD gezamenlijk op om met elkaar de inhoudelijke en financiële vraagstukken die voorliggen te bespreken. In 2019 is er een begrotingswijziging goedgekeurd voor een jaar, voor de begrotingswijziging 2020 wordt gevraagd om verschillende scenario's op te stellen.

Nieuwe samenwerkingsafspraken gemeenten. De samenwerkingsafspraken tussen Veilig Thuis en de gemeenten zijn geactualiseerd. De aanbevelingen van Toezicht Sociaal Domein zijn hierin meegenomen evenals de nieuwe werkwijze rondom de politiemeldingen en een escalatiemodel. In het najaar 2019 is er vanuit de werkgroep Samen Doen een bijeenkomst georganiseerd over de nieuwe samenwerkingsafspraken voor betrokken professionals.

Afspraken ketenpartners. Er wordt gewerkt aan het inrichten van een actie overleg zorg en straf en ZSM Oost Nederland waarbij Veilig Thuis, politie, OM en reclassering samenwerken en afstemmen op casusniveau. Daarnaast is er (landelijk) veel in ontwikkeling rondom de samenwerking met de GI's en de Raad voor de Kinderbescherming

Aanpak complexe scheidingen

Start Omgangshuis regio Nijmegen. In mei 2019 is het omgangshuis in Nijmegen van start gegaan www.omgangshuisregionijmegen.nl. Het Omgangshuis regio Nijmegen biedt een veilige, kindgerichte plaats waar het kind de niet-verzorgende ouder kan ontmoeten. In 2019 zijn 56 kinderen aangemeld en zijn er inmiddels 42 trajecten opgestart. Van de kinderen waarbij het traject is afgesloten is bij 21 vervolghulpverlening opgestart, bij 7 werken de ouders zelfstandig aan een omgangsregeling en 4 kinderen zijn vroegtijdig gestopt. Het omgangshuis is vrij toegankelijk voor inwoners uit Gelderland Zuid.

Pilots complexe scheidingen. De lokale teams van Nijmegen-Noord, Heumen, Beuningen, Berg en Dal, Mook en Middelaar, Druten, Neder-Betuwe, Tiel, Maasdriel en Zaltbommel hebben meegedaan aan het project complexe scheidingen. Het aanbod is in kaart gebracht, het taxatie-instrument KEES is geïmplementeerd en er is gestart met periodieke scholing van de aandachtfunctionarissen complexe scheidingen binnen de lokale teams.

Samenwerkingsafspraken rechtbank. In overleg met de andere regio's in Gelderland wordt gewerkt aan samenwerkingsafspraken met de rechtbank rondom complexe scheidingen. Doel is om tot afspraken te komen waarbij na een zitting zo tijdig mogelijk de meeste passende hulp wordt ingezet. Verwachting is dat de afspraken het voorjaar in 2020 in werking zullen gaan.

Samenwerking over partners in keten. Vanuit het projectteam HGKM is een workshop gegeven over de gemeente(n) en complexe scheidingen voor advocaten, mediators en jeugd en jongerenrechtswinkel. Vanuit hier zijn ook verdere afspraken gemaakt over aansluiten bij de aandachtfunctionarissen.

Aanpak structurele onveiligheid / MDA++

In de zomer van 2019 is gestart met praktijk experiment aanpak structurele veiligheid in Rijk van Nijmegen. Veilig Thuis kan meldingen waarbij sprake is van een patroon van steeds terugkerend geweld en problemen op meerdere leefgebieden agenderen voor bespreking in het Zorg en Veiligheidshuis. De procesregisseur van het Zorg en Veiligheidshuis organiseert een multi disciplinair overleg met het huishouden en de betrokken professionals en er worden afspraken gemaakt over de inzet van langdurig casemanagement bij het huishouden.

Moviera en Jeugd Veilig Verder voeren tijdens het praktijk-experiment het casemanagement uit. Moviera heeft voor de uitvoering van casemanagement en het betrekken van ervaringsdeskundigen (zowel pleger als slachtoffers) subsidie gekregen vanuit het landelijk actieprogramma Geweld Hoort Nergens Thuis.

In 2019 zijn 5 huishoudens besproken, bij 3 huishoudens is een traject met langdurig casemanagement opgestart.

Toeleiding plegers zorg

Pro Persona neemt deel aan het Top 150 overleg binnen het Zorg en Veiligheidshuis. Op deze wijze worden daders huiselijk geweld toegeleid de juiste hulpverlening.

Zorgcoördinator Mensenhandel

Moviera vervulde ook in 2019 de rol van zorgcoördinatie ten behoeve van slachtoffers van mensenhandel in de regio Gelderland-Zuid.

Contacten met relevante organisaties zijn gecontinueerd waar mogelijk. Er vindt o.a. overleg plaats met Veilig Thuis, de GGD/BZ en de politie over casussen en het realiseren van een goede meldroute voor casussen mensenhandel.

Bij de start van 2019 zijn er 16 niet afgeronde casussen uit 2018 in traject. Er zijn in 2019 27 nieuwe zorgtrajecten gestart, er zijn er 14 afgerond.

Er zijn voorlichtingsbijeenkomsten gehouden waarmee bijna 140 deelnemers bereikt zijn uit migrantenorganisaties (30), professionals sociaal team (30); team hulpverlening Moviera, regio Gelderland Zuid (20); aankomende professionals van de HAN (50) en het crisisteam van JeugdBescherming Gelderland (8).

Er zijn aandachtspunten geformuleerd relevant voor versterking van de functies signalering, opsporing, ondersteuning, opvang en nazorg.

Opvang en begeleiding slachtoffers huiselijk geweld

Moviera vervult in onze regio een rol in de specialistische begeleiding en opvang van slachtoffers van huiselijk geweld, met als adagium: 'ambulant, tenzij..' Instandhouding van de bovenregionale opvangvoorziening wordt gerealiseerd samen met de centrumgemeenten Apeldoorn, Arnhem en Ede. Er is een pilot gestart om de kwaliteit van de begeleiding en opvang van kinderen binnen Moviera te versterken.

Er is in het kader van het oplossen van knelpunten genoemd in het rapport van de Ombudsman 'Vrouwen in de knel' een pilot gestart om problemen rondom het aanvragen van kindertoelagen van cliënten in de opvang, op te lossen.

In het kader van het landelijke actieprogramma Geweld Hoort Nergens Thuis is er een pilot gestart met als doel het bevorderen van uitstroom uit de opvang.

In 2019 heeft Moviera voor de regio Gelderland Zuid 295 telefonische meldingen gekregen, voor 75 personen is crisisopvang /een noodbed ingezet en voor 20 personen vervolgoopvang. Er zijn 130 personen uitgestroomd uit een ambulant traject. We constateren dat in vergelijking met vorig jaar, het aantal telefonische meldingen wederom iets is gestegen en het aantal cliënten opgevangen op een crisisplaats iets hoger is dan vorig jaar. Er hebben minder cliënten gebruik kunnen maken van de vervolgoopvang. Dat lagere aantal hangt o.a. samen met het gegeven dat vrouwen langer in de opvang zitten vanwege beperkt beschikbare uitstroomwoningen. Het aantal ambulante trajecten is flink gestegen.

Centrum Seksueel Geweld Gelderland-Zuid en Gelderland-Midden (CSG)

Het Centrum levert 7 dagen per week 24 uur per dag laagdrempelige multidisciplinaire hulpverlening aan slachtoffers van seksueel geweld met betrokkenheid vanuit medische, forensische en politie service. In voorkomende gevallen wordt ook multidisciplinaire hulp geboden aan slachtoffers van huiselijk geweld.

Ook voor het jaar 2019 zijn er afspraken gemaakt met de centrumgemeenten Arnhem en Ede over de gezamenlijke instandhouding van het CSG het geen geleid heeft tot de naam: Centrum Seksueel Geweld Gelderland-Zuid en Midden.

Bereik 2019:

- Er is aan 123 slachtoffers acute hulp verleend vanwege seksueel geweld. T.o.v. 2018 zijn dat 43% meer casussen.
- Er is 190 keer consultatie en advies verleend ook aan slachtoffers van niet-acuut seksueel geweld. Dat is 10% meer dan in 2018.

Aanpak ouderenmishandeling

In 2019 zijn onder regievoering van de GGD wederom activiteiten uitgevoerd die bijdragen aan bewustwording, signaleren, bespreekbaar maken en stopzetten van ouderenmishandeling. Daarbij was er aandacht voor specifieke vormen zoals ontspoorde mantelzorg en financieel misbruik.

Er zijn aandachtsfunctionarissen aangesteld bij Veilig Thuis. Zij sluiten structureel en ook gevraagd aan bij casuïstiekbesprekingen bij o.a. zorginstellingen en wijkteams en ook bij Nijmeegse ziekenhuizen (9x).

Er is door Veilig Thuis vraaggericht voorlichting/scholing gegeven bij diverse lokale organisaties over overbelaste mantelzorg en/of gericht op financieel ouder worden (8x met tenminste 60 deelnemers).

Er zijn twee regionale bijeenkomsten georganiseerd voor zorgprofessionals en vrijwilligers werkzaam in Gelderland-Zuid waarin diverse relevante thema's in plenaire setting of in de vorm van workshops zijn geprogrammeerd (165 deelnemers). Onderwerpen o.a.: de aangescherpte meldcode, morele dilemma's, lokale allianties, de rol van mentor en bewindvoerder bij financieel misbruik, ouderenmishandeling in migrantenfamilies.

Met behulp van landelijk ontwikkeld materiaal is kennis gedeeld met de doelgroep en met professionals. Er is o.a. een communicatietoolkit samengesteld die gemeenten kunnen gebruiken voor het informeren van de inwoners. De informatie op de website van de GGD is geüpdatet en voorzien van recente informatie over ouderenmishandeling.

Aandachtspunten Regionale Agenda HGKM 2020

We gaan door op de thema's uit de regionale aanpak, voor 2020 hebben we met elkaar de volgende aandachtspunten:

Aandacht voor nieuwe kwaliteitskader werken aan veiligheid

Eind 2019 is door de VNG een nieuw kwaliteitskader werken aan veiligheid vastgesteld. In 2020 wordt het werken met het kwaliteitskader gestimuleerd. Onder andere door het uitzetten van de meldcode assistent en het uitzetten van een zelfscan onder gemeenten.

Sluit aan op actielijn 1 van het landelijk actieprogramma

Doorbreken cirkel van geweld – samenwerken zorg en veiligheid

Het doel is om te komen tot een aanpak om patronen van (steeds terugkerend) geweld en chronische traumatisering te doorbreken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een systeemgerichte en multidisciplinaire aanpak waarbij zorgpartners, justitiële partners en partners als leerplicht, schuldhulpverlening en werk en inkomen gezamenlijk optrekken. In 2019 is gestart met een experiment aanpak structurele onveiligheid/MDA++ om hier op kleine schaal ervaring mee op te doen. Dit loopt nog door tot eind 2020.

Sluit aan op actielijn 2 van het landelijk actieprogramma

Samenwerken rondom eengerelateerd geweld

In 2018 en 2019 hebben er trainingen plaatsgevonden voor professionals over eengerelateerd geweld. In 2020 gaan we samen met deze professionals in gesprek over de sociale kaart in Gelderland Zuid op dit thema en de wijze van samenwerking.

Sluit aan op actielijn 3 van het landelijke actieprogramma

Raming 2020

Versterken kwaliteit Veilig Thuis (ophoging 2019 ivm aanscherping meldcode)	1.360.969
Voortzetten Centrum Seksueel en Familiaal geweld (aandeel Gelderland Zuid)	80.252
Begeleiding en opvang slachtoffers huiselijk geweld (incl zorgcoördinator)	1.926.105
Ouderen in veilige handen	76.880
Deskundigheidsbevordering meldcode /Stimuleren aanwijzen aandachtsfunctionarissen	55.000
Aanpak complexe scheidingen	148.432
Toeleiding plegers naar zorg	9.357
Bijdrage Gennep deelname VT andere regio	43.142
Aanpak structurele onveiligheid	95.675
Project kinderen in de opvang	67.230
Ambtelijke inzet	75.000
Onvoorzien	96.703
Totaal	4.034.745

Vanuit de DU VO is in 2019 € 3.804.762,- beschikbaar (septembercirculaire 2019). Daarnaast is bij MDA++ nog een subsidie vanuit het Rijk meegenomen en krijgen we nog een bijdrage vanuit Maasdriel en Zaltbommel voor deelname aan de aanpak HGKM (omdat zij tot de regio Den Bosch behoren). Maasdriel en Zaltbommel doen met alles mee m.u.v. Moviera: opvang en begeleiding slachtoffers huiselijk geweld. Zij maken wel gebruik van de AWARE trajecten van Moviera.

Lokale aanpak HGKM

Aanvullend op de regionale aanpak is een lokale aanpak HGKM 2017-2020 vastgesteld voor de gemeente Nijmegen

Acties richten zich vooral op aanbevelingen kinderombudsman/Augeo en op burgers

Bij de lokale agenda worden binnen andere beleidsterreinen de juiste randvoorwaarden gecreëerd voor de versterking aanpak HGKM.

Financiering loopt vaak via reguliere afspraken met instellingen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan jeugdgezondheidszorg of bijzondere zorg van de GGD die de uitvoering van de wet tijdelijk huisverbod oppakken.

Andere acties worden gefinancierd vanuit de regionale middelen en hebben daarom in 2019 ook een regionale uitrol (bijvoorbeeld extra aandacht voor voorlichting onderwijs, complexe scheidingen).

Stand van zaken lokale thema's

Doorbreken cirkel van geweld – samenwerken zorg en veiligheid

Het traject casemanagement in Nijmegen wordt verbonden met de aanpak structurele onveiligheid (goed casemanagement is essentieel voor het duurzaam oplossen van geweld). De casemanagers die ingezet worden bij deze aanpak zijn getraind volgens deze standaarden.

Toezicht Sociaal Domein heeft in 2019 onderzoek gedaan over het lokale netwerk na Veilig Thuis. De aandachtspunten zaten vooral in het werken volgens 1G, 1P, 1R en werken met veiligheidsafspraken.

Pilot Nijmegen Noord complexe scheidingen

Nijmegen Noord is een pilot wijk voor de aanpak complexe scheidingen. Met regionale ondersteuning zijn de interventies in beeld gebracht en zijn aandachtsfunctionarissen getraind in het gebruik van taxatie-instrument KEES.

Daarnaast is sinds mei 2019 het Omgangshuis in Nijmegen actief. Doordat Sterker dit uitvoert wordt makkelijk een verbinding gemaakt met het lokale aanbod wat Sterker nog meer heeft op dit vlak.

Aandacht voor aangescherpte meldcode en deskundigheidsbevordering

In 2019 zijn trainingen voor het werken met de meldcode aangeboden aan Bindkracht10. Aandachtsfunctionarissen en medewerkers zijn getraind en er is een meldcode protocol voor de eigen organisatie opgesteld.

In de week zonder geweld en de week tegen kindermishandeling is door Nijmegen aangehaakt bij het wereldwijde initiatief Orange the World om aandacht te vragen voor geweld tegen vrouwen. Een week lang is de Marienburgkapel oranje uitgelicht.

De landelijke politie gaf tot voor kort aan dat deelname aan de werkwijze 'handle with care' geen prioriteit heeft. Onlangs is dit standpunt gewijzigd en zij laten dit over aan de politieregio's om hier een afweging in te maken. We gaan dit in 2020 opnieuw de mogelijkheden hiervoor onderzoeken.

Aandachtspunten Lokale Agenda HGKM 2020

1) Aandacht voor 1G/1P/1R en werken aan veiligheid

Met de sociale wijkteams worden afspraken gemaakt over het beter neerzetten van 1G,1P,1R en het werken rondom veiligheid en in de training casemanagement wordt een module toegevoegd over het werken aan veiligheid. Ook in de opdracht voor de brede basisteams Jeugd en Gezin wordt dit meegenomen.

2) Samenwerking onderwijs

Vanuit de eerdere organisatie van de kinderrechtenconferentie is een broedplaats kinderrechten voortgekomen. Ondersteund door Ieder talent telt (Nijmegen) en de landelijke organisatie kinderrechten.nu. Vanuit deze broedplaats onderzoeken we of we gastlessen kunnen opzetten voor het onderwijs in Nijmegen. We verkennen de mogelijkheden voor de start van de werkwijze 'handle with care' in Nijmegen (samenwerking tussen politie en onderwijs).

3) Verkenning activiteiten rondom seksueel geweld

We organiseren lokaal een bijeenkomst met de belangrijkste partners om de samenwerking rondom seksueel geweld en de knelpunten hierbij in kaart te brengen.